

Skutečné jídlo aneb O zodpovědné spotřebě potravin - projekt pro SŠ

CÍL: Studenti na základě zpracované Analýzy vytvoří krátký film a realizují aktivity, které ve škole povedou k zodpovědnější spotřebě potravin.

ANOTACE: Úkolem studentů bude natočit krátký (5 min) film na téma Zodpovědné spotřeby potravin, který vychází z výsledků Analýzy. Ze slabých stránek vyberou konkrétní problém, kterým se budou v dalších krocích zabývat, a paralelně s prací na projektu budou tvořit film. Mohou jej pak využít při prezentaci své práce, například na Akci pro veřejnost nebo na webu školy.

ČAS: dlouhodobý projekt

1. CO POVAŽUJI ZA SKUTEČNÉ JÍDLO

CO JE POTŘEBA:

- každý přinese jídlo na ochutnávku a komentáře k přinesenému jídlu
- velký papír nebo tabule na psaní definice

Před první schůzkou Ekotýmu poproste žáky i ostatní členy, aby si s sebou přinesli jídlo, které oni sami považují z nějakého důvodu za skutečné. Jídlo by měli přinést v takovém množství, aby na každého člena Ekotýmu vyšel alespoň kousek na ochutnání. K danému jídlu si žák také připraví lísteček s krátkým komentářem (může být anonymní), proč ho považuje za skutečné. Na schůzce se pak z přineseného jídla připraví hostina s komentáři a ve vhodné chvíli budou mít všichni možnost ochutnat, co kdo přinesl.

V průběhu ochutnávky členové Ekotýmu pročítají komentáře. Zadejte žákům, aby na připravený papír zkusili na základě komentářů k jídlům napsat vlastní definici Skutečného jídla. Co si pod tím v tomto okamžiku představují. Žáci pravděpodobně budou nyní, na začátku projektu vycházet z toho, co je jim blízké a co znají. Zřejmě ještě nebudou schopni postihnout všechny aspekty Skutečného jídla, tak jak jsou popsány v brožuře Proč záleží na zodpovědné spotřebě potravin nebo v definici Zodpovědné spotřeby potravin na zadní straně obálky. To ale není vůbec na škodu, naopak je dobré, aby definice byla opravdu jejich vlastní, jimi vytvořená a vycházela z jejich aktuálního přemýšlení nad tématem.

Tuto definici uschovejte a znovu použijte při závěrečném hodnocení projektu (nebo ve vhodný okamžik v průběhu projektu) a vyzvěte žáky k jejímu doplnění. Jistě se jim v průběhu projektu odkryjí další pohledy na to, co je Skutečné jídlo a jaké dopady musíme brát v potaz při jeho konzumaci. Diskutujte s nimi o tom, jak se jejich pohled proměnil a co nového objevili.

Poté, co vytvoříme definici Skutečného jídla, řekněte žákům, že jejich úkolem bude natočit krátký zhruba 5minutový film na téma Zodpovědné spotřeby potravin, který bude vycházet z výsledků Analýzy. Na ukázkou jim můžete pustit film [Pro záchranu riskoval vlastní život!](#) volně přístupný na youtube.

Nejprve ale, stejně jako u filmu, musí být i v Ekotýmu jasné, kdo má jakou roli, za co je zodpovědný, v čem je dobrý a čím může přispět k tomu, aby se týmová práce dařila. Role můžete pojmenovat podle filmářských profesí (režisér, scénárista, producent...). Pro rozdělení rolí můžete využít aktivitu Rolování Ekotýmu.

2. ANALÝZA

Na schůzce Ekotýmu proberte s žáky další úkol, který můžete uvést např. “Náš filmařský tým už má rozděleny role a teď bude potřeba najít vhodný námět pro scénář. O čem náš film bude? V tom nám pomůže Analýza, seznam otázek, pomocí nichž zjistíme, jak na tom škola je a také, jak jsme na tom u nás doma v oblasti zodpovědné spotřeby potravin. Následně vybereme, čemu se budeme věnovat v dalších krocích i ve filmu.”

Poté rozdejte žákům otázky k Analýze. Proberte s žáky seznam otázek, jak budete zjišťovat odpovědi, kdo si vezme co na starost a určete si termín provedení Analýzy.

Po provedení Analýzy se sejděte s žáky a společně vyhodnoťte výsledky a vyberte si některou ze silných a slabých stránek pro Plán činností. Rozdělte žáky do skupin a rovnoměrně jim přiďte otázky (např. 1. skupina bude mít otázky 1 - 14 ze školní jídelny, 2. skupina otázky 15 - 28 ze školní jídelny, 3. skupina otázky k bufetu/automat a 4. skupina otázky k domácnostem). Každá skupina obdrží sadu palců nahoru a dolů a s jejich pomocí výsledky ohodnotí. Když jsou všechny otázky takto označené, spojí se skupinky dohromady, společně si projdou Analýzu a nad problematickými otázkami ještě diskutují. Otázky rozříděné na silné a slabé stránky využijte při tvorbě Plánu činností.

CO JE POTŘEBA MÍT PŘIPRAVENO:

- vytištěné [otázky k Analýze](#)
- vámi zodpovězené otázky k Analýze pro jednotlivé skupiny a vyhodnocení dotazníkového šetření z domácností.
- sady palců nahoru a dolů pro každou skupinu.

3. PLÁN ČINNOSTÍ

V Analýze jste odhalili silné a slabé stránky v tématu Zodpovědné spotřeby potravin. Nyní je potřeba vybrat konkrétní otázky pro Plán činností, které budete dále řešit. Pokuste se navrhnout, jak stav na škole zlepšit (v případě slabých stránek) či udržet (v případě silných stránek). Ze začátku doporučujeme vybrat jednu slabou a jednu silnou stránku a pro ně formulovat cíle a vypracovat podrobný Plán činností. Je lepší mít dva dobře formulované cíle než více cílů, které bude časově náročné plnit.

Při tvorbě Plánu činností do něj zahrňte i natáčení filmu. Jeho tvorba by neměla zastínit skutečný problém, který chtějí žáci v oblasti zodpovědné spotřeby potravin řešit. Film může sloužit jako uvedení do problému nebo dokumentovat práci v průběhu projektu.

Nezapomeňte do vašeho Plánu činností zahrnout také Akci pro veřejnost, která by měla být vyvrcholením vašeho úsilí.

4. MONITOROVÁNÍ A VYHODNOCOVÁNÍ

Předem si stanovte, jak poznáte, že je úkol/cíl splněn a zanepte to do Plánu činností. Hodnoťte průběžně, to vám může pomoci včas zjistit, že se něco nedaří, jak jste si naplánovali, a reagovat na to. Hodnocení by mělo být součástí každé schůzky Ekotýmu. Hodnoťte svou činnost, spolupráci, komunikaci, jednotlivé kroky, jak se vám daří naplňovat cíl.

Svoje hodnocení vizualizujte například pomocí obličejíků, palců nahoru/dolů, praporků či jiných piktogramů - přehledný systém hodnocení vám pomůže lépe orientovat se v tom, co se daří a naopak. Abyste dokázali zhodnotit úspěch vaší práce, je potřeba na závěr porovnat aktuální stav se stavem výchozím.

5. INFORMOVÁNÍ A SPOLUPRÁCE

Řekněte žákům, že úspěšnost filmu závisí i na jeho dobré propagaci. Každý správný producent se snaží, aby se o vznikajícím filmu vědělo již v procesu tvorby, a využívá k tomu různé nástroje. Vyzvěte žáky, aby navrhovali, jakými způsoby je možné ve škole i mimo ni informovat o dění v projektu a o tématu Zodpovědné spotřeby potravin. Rozdělte se, kdo bude za jakou formu informování zodpovědný, a podle toho obdrží pracovní list k danému nástroji.

Společně s žáky se domluvte, jakou Akci pro veřejnost uspořádáte a zahrňte přípravu na ni do Plánu činností. Můžete realizovat vlastní nápad nebo si vybrat některou z možností nabízených z Malého nápadníku akcí pro veřejnost.

Malý nápadník Akcí pro veřejnost

REGIONÁLNÍ KAVÁRNA

Proměňte svou školu na jeden den v útulnou a všem otevřenou kavárnu. Může se konat v prostorách školy nebo na zahradě. V této kavárně nabízejte nápoje a lahodné pokrmy vyrobené z místních, regionálních surovin. Hostům kavárny se dostane nejen chutných lahůdek, ale také spousty zajímavých informací od zkušené obsluhy v podobě žáků.

FARMÁŘSKÝ TRH

Pozvěte do školy místní farmáře a producenty potravin a uspořádejte společně zajímavý farmářský trh zpestřený stánky, kde se lidé dozvědí také potřebné informace o místních produktech a proč dává smysl nakupovat u místních farmářů. Mapa místních farem a producentů potravin pro návštěvníky, by mohla být vhodným doplňkem akce.

NAUČNÁ STEZKA

Vytvořte poutavou naučnou stezku potravin. Můžete ji pojmut různě, například jako cestu od semínka až po finální potravinu nebo jako cestu za zodpovědnou potravinou. Akce pro veřejnost by pak mohla být spojena s otevřením vytvořené naučné stezky.

ZALOŽENÍ SEMÍNKOVÉ BANKY

Vytvořte semínkovou banku, místo, kde můžete ukládat různá semínka rozličných druhů a odrůd kulturních rostlin. Můžete spolupracovat s již existujícími organizacemi nebo vytvořit novou platformu s pomocí místní komunity, škol, či farmářů. Naplánujte setkání, kde představíte všechny své aktivity široké veřejnosti. Spojte setkání s výměnou semínek a prezentujte ji jako příspěvek k zachování druhové rozmanitosti kulturních plodin ve světě, který může učinit každý z nás.

ZAHRADNÍ SLAVNOST

Uspořádejte veřejnou ochutnávku plodů z vaší školní zahrady, představte práci na projektu i krásu zahradničení. Informujte veřejnost o místních plodinách a potřebě zachovat druhovou rozmanitost. Připravte pro ně i pár receptů pro inspiraci.

KURZ VAŘENÍ

Zorganizujte na vaší škole kurz vaření pro veřejnost. Můžete jej spojit s veřejnou ochutnávkou. Kurz doplňte diskuzí o původu potravin a jeho dopadech na životní prostředí a o představení projektu a tématu Zodpovědné spotřeby potravin.

FAIRTRADOVÁ SNÍDANĚ

Spojte Akci pro veřejnost s oslavou Dne pro fairtrade, který u nás každoročně, druhou květnovou sobotu, pořádá organizace NaZemi. Uspořádejte pro své spoluobčany férovou snídani obohacenou informacemi k tématu.

PROPAGACE KOMUNITOU PODPOROVANÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Naplánujte událost, kde představíte principy komunitou podporovaného zemědělství a možnosti zapojení se do tohoto systému. Událost můžete propojit s vařením z plodin získaných od místních farmářů.

Jak plánovat Akci pro veřejnost

Akce pro veřejnost vám pomůže vaše snažení zviditelnit a propagovat. Možná se díky ní podaří najít nové spolupracovníky a zlepšit povědomí veřejnosti o dané problematice. Nejprve se dohodněte, jaký typ akce uspořádáte – měla by být vyvrcholením vašeho celoročního snažení, vycházet z Plánu činností a souviset s problematikou, kterou řešíte. Akce je příležitost ukázat veřejnosti také globální rozměr spotřeby potravin. Do plánování akce zapojte celý Ekotým, můžete přizvat i další zájemce. Bude to vyžadovat dostatek

času na přípravu i samotnou realizaci. Počítejte s akcí již na začátku projektu, hned po cílech a úkolech, a zařaďte ji do Plánu činností. Položte si otázku: **Jakou akci byste rádi udělali?** Zapisujte všechny nápady, které v brainstormingu padnou. Diskutujte, které z navržených akcí nejvíce souvisí s cílem, který jste si vytyčili v Plánu činností a co jste schopni realizovat. Pomocí bodování vyberte akci, kterou následně naplánujete.

NEZAPOMEŇTE:

Než začnete plánovat, napište např. na tabuli cíle vašeho Plánu činností, abyste je měli na očích.

CO VŠECHNO CHCETE V RÁMCI AKCE UDĚLAT?

Můžete vyjít z brainstormingu a následně dohody, co všechno uděláte.

Rozdělte žáky do skupin. Skupinky vymyslí, co chtějí sdělit a jaké aktivity by k tomu byly vhodné (např. **chtějí, aby lidi věděli, kdy co dozrává** – k tomu by se hodily letáky s kalendářem sezónního ovoce a zeleniny na jedné straně a receptem z těchto surovin na druhé straně – ty budou se rozdávat + žáci by mohli obsluhovat stanoviště, kde budou návštěvníci přiřazovat ovoce a zeleninu k měsíci, kdy dozrává. **Chtějí ukázat, že jídla z těchto potravin jsou chutná** – připraví ochutnávku jidel ze sezónních surovin. **Chtějí ukázat, že v okolí jsou farmy, které prodávají kvalitní sezónní zeleninu** – pozvou farmáře z okolí a uspořádají trh, udělají mapku farem v okolí s informací o tom, co se tam dá sehnat...).

Skupinky navzájem představí své aktivity a zapisují je na jeden papír. Následně se pokusí společně sestavit z navržených aktivit program akce. Případně se dohodnou, které aktivity nebudou moci realizovat.

KOHO NA AKCI POZVETE?

Rozmyslete si, koho chcete pozvat, komu chcete ukázat, co jste dokázali a koho chcete inspirovat. Myslete na to, že je potřeba zvát lidi s větším předstihem, aby neměli kalendáře zaplněné jinými aktivitami.

KDY A KDE AKCE PROBĚHNE?

Naplánujte si vhodné datum a čas pro realizaci akce. Využijte k tomu významných dnů týkajících se životního prostředí (Den Země, Den ŽP) nebo jídla, případně využijte nějakého významného dne pro vaši školu nebo obec. Datum i čas byste měli zvolit s ohledem na časové možnosti těch, které chcete pozvat.

KOLIK ČASU AKCE A PŘÍPRAVA ZABERE?

Vytvořte si časový harmonogram celé akce i příprav:

- jak dlouhá bude akce pro veřejnost
- jak časově náročné jsou plánované aktivity
- kolik času zabere příprava aktivit a jak na sebe aktivity navazují

CO BUDETE POTŘEBOVAT?

Sepište si, co bude potřeba zajistit (např. stánky, zamluvit prostor před školou, papíry na výrobu letáků, tisk...).

KOLIK BUDE AKCE STÁT PENĚŽ?

Zkuste odhadnout, kolik budete potřebovat peněz a zjistěte, zda je možné akci zajistit z vlastních zdrojů nebo budete muset shánět sponzory.

ZŠ A MŠ PLESNÁKDO BUDE ZA CO ZODPOVĚDNÝ?

Rozdělte si role a zodpovědnosti za přípravu i pro samotnou realizaci akce. Promyslete, kdo bude zodpovědný za tvorbu dané aktivity a kdo další do ní bude zapojen.

JAK ZJISTÍTE, ŽE SE PŘÍPRAVA DAŘÍ?

Naplánujte si společné schůzky, kde budete informovat o průběhu prací. Stanovte si termíny, dokdy má být co připravené a průběžně přípravu akce kontrolujte, abyste včas odhalili, že něco nejde podle plánu a mohli to napravit.

Máte již film natočený, sestříhaný, ozvučený a jste připraveni pustit jej do světa? Pak nadešel čas dát o něm vědět. Spojte jeho promítání s předáním dalších informací o projektu a tématu Zodpovědné spotřeby potravin, o vašem pátrání a změnách, kterých jste dosáhli. Film můžete sdílet na sociálních sítích, na webu školy. Můžete ho také využít v rámci plánované Akce pro veřejnost, jako lákadlo, na úvod či v průběhu akce samotné (např. v rámci akce Regionální kavárna může být promítání filmu s následnou debatou s odborníky)..

CO JE POTŘEBA MÍT PŘIPRAVENO:

- pracovní listy k informačním nástrojům Přílohy č. 18 - 21

6. KODEX ZODPOVĚDNÉHO STRÁVNÍKA

Kodex zodpovědného strávnicka je studenty vytvořený soubor pravidel, který se budou snažit v tématu Zodpovědné spotřeby potravin dodržovat a být tak příkladem a inspirací pro ostatní. Ideální stav je, když se na jeho tvorbě nepodílí pouze žáci z Ekotýmu, ale co nejvíce žáků školy. Tím se s pravidly ztotožní více lidí. Pravidla by měla být umístěna na viditelném místě.

Podle počtu studentů pracuje buď celý Ekotým (třída) pohromadě nebo se rozdělí do menších skupin. Každá skupina obdrží papír a několik barevných tužek. Na papír žáci nakreslí, jak si představují, že vypadá zodpovědný strávnick. Kolem něj napíší vše, co je napadne, že zodpovědný strávnick dělá, na co dbá, co jí, jak se chová... Připomeňte nebo vypište žákům oblasti, kterých se zodpovědná spotřeba týká (Lokální a sezónní potraviny, Agrobiodiverzita, Plýtvání potravinami, Průmyslově zpracované potraviny a palmový olej, Spotřeba masa a Způsoby hospodaření – bio, fairtrade apod.). Vedte žáky k tomu, aby navrhovali pravidla pro všechny oblasti. Ve výsledném Kodexu by mělo být ke každé oblasti alespoň jedno pravidlo. Pokud pracujete ve skupinkách, proberte pak všechny návrhy společně. Za Ekotým/třidu nakreslete jednoho zodpovědného strávnicka a vyberte ze všech návrhů ty, které vám přijdou v tématu Zodpovědné spotřeby potravin nejdůležitější a je reálné je dodržovat. Následně je přeformulujte a vytvořte Kodex zodpovědného strávnicka. Formulace by měly být pozitivní, poutavé a nápadité.

CO JE POTŘEBA MÍT PŘIPRAVENO:

- velký papír
- barevné pastelky pro každou skupinu/třidu

TIP:

Aby se na tvorbě pravidel podílelo co nejvíce lidí, proveďte aktivitu v jednotlivých třídách. O to by se mohli postarat zástupci tříd v Ekotýmu. Každá třída má za úkol vytvořit jeden společný návrh zodpovědného strávnicka. Zástupci z Ekotýmu přinesou návrhy na schůzku Ekotýmu a společně vyberou nejčastěji zastoupená pravidla. Do výběru by zahrnuli svůj už vytvořený návrh. Následně by vytvořili Kodex zodpovědného strávnicka pro celou školu. Tuto aktivitu můžete využít při Akci pro veřejnost, kde by návštěvníci mohli k předkreslené postavičce dopisovat vlastní návrhy na zásady zodpovědného strávnicka.

Jak vytvořit poutavou nástěnku?

Nástěnka by měla být umístěna na frekventovaném místě, aby se o projektu dozvědělo co nejvíce lidí. Měla by upoutat na první pohled a také by měla být pravidelně aktualizována, aby informace na ní nezevšedněly a nástěnka se tak nestala jedním z mnoha obrazů na zdi.

NADPIS

– VYBERTE TAKOVÝ, KTERÝ NA PRVNÍ POHLED ZAUJME. JE TO TOTIŽ TO PRVNÍ, CO ZAČNE ČTENÁŘ ČÍST A POKUD HO NENALÁKÁ, NEBUDE ČÍST DÁLE.

PÍSMO

– volte takové, abyste text přečetli ze vzdálenosti 1 m. Používejte jednoduché písmo, příliš zdobná písmena jsou špatně čitelná.

TEXT

– pokud má nástěnka zaujmout, mělo by být textu málo, zato ale úderného, něco co osloví, zaujme, možná i šokuje (pozitivně). Nezapomeňte připojit informaci, kde se případně zájemci dozvědí více nebo kde se mohou zeptat, chtějí-li se zapojit.

GRAF

– zjištěné údaje prezentujte formou jednoduchého srozumitelného a popsaného grafu, text – pište krátce, velkým písmem a informace co nejvíce zestručněte.

OBRÁZKY

– dobrý obrázek vydá za tisíc slov, proto je pečlivě vybírejte a opatřete krátkým a výstižným popiskem. Vždy odkazujte na autora obrázku nebo zdroj. Ověřte si autorská práva.

Jak napsat poutavý článek?

Rozhodněte se, o čem budete psát ještě dříve, než začnete plánovat jak článek psát. Chcete pomoci článku informovat nebo spíš získat čtenáře pro něco či jenom pobavit?

Seznamte se se svým publikem. Pro koho je článek určen? Psát pro teenagery vyžaduje jiný styl než pro rodiče nebo třeba pro odborníky v daném tématu. Podívejte se, jak jsou psány ostatní články ve vámi vybraném periodiku a přizpůsobte tomu váš článek.

Ukažte nový pohled na téma. Přijďte s novými myšlenkami, přístupem, málo známými informacemi. Vaše nadšení pro téma udělá váš článek zajímavějším.

Najděte si **spolehlivé zdroje**. Můžete využít internet, knihovnu, web, konzultovat s odborníky.

Určete si **délku textu** nebo zjistěte, kolik prostoru pro svůj článek máte.

Vytvořte si osnovu článku. Nepište z hlavy. Osnova vám pomůže rozřadit informace a stane se vaším průvodcem při psaní článku. Je také oporou, abyste na něco nezapomněli.

K článku **přidejte obrázky, fotky, grafy...** Oživí to text a čtenář si odpočine. Vždy odkazujte na autora nebo zdroj, z kterého jste čerpali. Ověřte si autorská práva.

Pokud v článku uvádíte informace z nějakého jiného zdroje, **citujte je**.

Čtenář by měl v článku najít **odpovědi na otázky kdo, kde, kdy, co, jak a proč**.

Titulek článku

měl by být vždy stručný, poutavý,
měl by charakterizovat obsah textu,
zaujmout a motivovat k dalšímu čtení.

***Perex** – úvodní část článku, musí zaujmout a vystihovat obsah článku. Je často psán tučně kurzívou a odpovídá na otázky kdo, co, kdy a kde.*

Tělo zprávy – rozšiřující informace. Odpovídá na otázky jak a proč. Text by měl na sebe logicky navazovat, je lepší jej rozdělovat do menších nadepsaných odstavců. Připojte také vaše plány do budoucna související s tématem.

Závěr – zde můžete odkázat na další informace, zajímavosti, literaturu, poděkovat.

Jméno autora

Jak napsat článek na web?

X

Psaní článků na web se řídí specifickými pravidly.

Klíčová slova - než začnete psát, napište si, která **klíčová slova** souvisí s tématem, o kterém chcete psát. Můžete využít specializovaný nástroj pro návrh klíčových slov od Googlu - Google Keyword Tool. Získaná klíčová slova využijte při psaní článku.

Nadpis - musí být poutavý. Dbejte na hierarchické členění nadpisů.

▶

Pište stručně, zvýrazňujte podstatné - používejte kratší odstavce, nepopisujte detaily

Využijte zajímavou grafiku - text doplňte obrázky, fotkami, grafy, diagramy...

Pokud na webu uvádíte informace z nějakého jiného zdroje, citujte je.

Odkazování - odkazujte konkrétním textem vztahující se k odkazované stránce (ne typem „klikněte zde“)

Jak vytvořit prezentaci?

Prezentace je jedním z nástrojů, který vám pomůže představit projekt veřejnosti. Jde o krátké, jednoduché, čitelné a hlavně zábavné a záživné představení, kde hlavní roli hraje mluvené slovo a slidy je vizuálně doprovází. Můžete ji využít při představení projektu na konferenci, setkáních škol či představení veřejnosti.

Musíme vždy vědět, co je cílem prezentace (představit projekt, sehnat peníze, ...)

Plánovat prezentaci je nejlepší na papír. Když už máte rozmyšleno, co a jak chcete prezentovat, za jakým účelem, jakou formou, na kolika slidech, jaké jsou hlavní myšlenky, tak to převeďte na slidy.

V jednoduchosti je krása – vytvořte si vlastní šablony.

Méně slidů je někdy více. Jedna myšlenka = jeden slide.

Název prezentace by měl být krátký, srozumitelný a výstižný.

Využívejte kontrastní barvy písma vůči pozadí slidu.

Mnoho textu je na škodu – lepší je vypíchnout hlavní myšlenku, zbytek řeknete. 10 slov na jeden slide stačí.

Veškerý text by měl být čitelný kdekoli v místnosti. Minimální velikost písma 24, písmo volte bezpatkové (např. Arial,...)

Nepoužívejte mnoho pohyblivých efektů, maximálně jeden, nejlépe žádný. Rozptylují pozornost posluchačů.

Obrázky pečlivě vybírejte, měly by souviset s tématem a emočně zapůsobit. Vždy odkazujte na autora obrázku nebo zdroj. Ověřte si autorská práva.

Grafy používejte jednoduché a nezapomínejte popsat osy, ať je vidět o co jde. Nedávejte posluchačům tištěnou prezentaci, pokud jim nebude sloužit jako poznámkový blok. Raději pro ně připravte dokument s textem, kde budou mít napsáno více než je na slidech nebo jim připravte dokumenty vztahující se k prezentovanému tématu.

Pracujte s více smysly, na slidu lidé něco uvidí, od vás něco uslyší a pak je dobré, když dostanou ještě něco do ruky, snadněji si to pak zapamatují (např. budete-li prezentovat o školní zahradě, doneste jim ukázat některé plody nebo přivonět k bylinkám).

**Prezentaci si předem
připravte a nacvičte.**

**Mluvte srozumitelně,
pracujte s hlasem,
důležitá jsou gesta
a mimika.**

**Poděkujte
za pozornost.**